

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 336/2023-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Šramkom, Štúrova 51, Brezno, proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32 D 13/2022-115 z 24. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. apríla 2023 a doplnenou 21. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 32 D 13/2022-115 z 24. januára 2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľ je notár, ktorý je štátom určenou osobou vykonávať notársku činnosť a ďalšiu činnosť podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok“). Notárskou činnosťou podľa § 3 ods. 1 písm. b) Notárskeho poriadku je osvedčovanie právne významných skutočností (§ 56 až 64 Notárskeho poriadku). Do 30. apríla 2021 notárskou činnosťou bolo (aj) vydávanie osvedčení vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu formou notárskej zápisnice [§ 63 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 30. apríla 2021 (ďalej len „Notársky poriadok účinný do 30. apríla 2021“)].

3. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) v rámci štátneho dohľadu nad činnosťou notárov podľa § 3 ods. 1 Notárskeho poriadku (§ 89 ods. 1 Notárskeho poriadku) listom z 23. februára 2021 požiadalo sťažovateľa o poskytnutie informácií týkajúcich sa počtu notárskych zápisníc, ktorými osvedčil vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v jednotlivých mesiacoch roku 2020.

4. Na žiadosť ministerstva spravodlivosti reagoval sťažovateľ listom z 9. júna 2021, v ktorom mu oznámil požadované údaje.

5. Dňa 9. júna 2020 bol najvyššiemu správne súdu doručený disciplinárny návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“), v ktorom opísala skutky, pre ktoré navrhuje začatie disciplinárneho konania proti sťažovateľovi v súvislosti s jeho činnosťou ako notára. Disciplinárny návrh obsahoval právnu kvalifikáciu skutkov s uvedením, že ide o disciplinárne previnenie podľa § 91 ods. 1 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020 (ďalej len „Notársky poriadok v znení účinnom do 31. októbra 2020“).

6. Najvyšší správny súd (v disciplinárnom senáte zloženom z predsedu disciplinárneho senátu, dvoch sudcov disciplinárneho senátu a dvoch prísediacich sudcov disciplinárneho senátu) napadnutým rozhodnutím sťažovateľa podľa § 34 ods. 1 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov [disciplinárny súdny poriadok; (ďalej aj „DSP“)] uznal vinným, že ako notár v konkrétnych dňoch roku 2020 formou notárskych zápisníc osvedčil tri vyhlásenia účastníkov osvedčovania o vydržaní vlastníckeho práva ku konkrétne špecifikovaným nehnuteľnostiam – pozemkom nachádzajúcim sa v katastrálnych územiach [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], hoci neobsahovali jednoznačné okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby a dobu trvania oprávnenej držby v zmysle § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím zrejme odporovali § 134 Občianskeho zákonníka v spojení s § 63 ods. 1 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020, ako aj vyhlásenie o vydržaní vlastníckeho práva ku konkrétne špecifikovanej nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] v prospech nebohej matky účastníčky osvedčovania, a teda tým, že neodmietol spísať uvedené notárske zápisnice, hoci bolo zrejmé, že vyhlásenia účastníkov osvedčovania odporujú zákonu, závažne a opätovne porušil povinnosť pri výkone činnosti notára vyplývajúcu z § 36 ods. 1 Notárskeho poriadku, čím sa dopustil viacnásobného disciplinárneho previnenia podľa § 91 ods. 1 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020, za čo mu uložil úhrnné disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu v sume 1 400 eur, ako aj povinnosť nahradiť štátu trovy disciplinárneho konania v sume 120 eur.

7. Sťažovateľ sa v disciplinárnom konaní bránil tým, že disciplinárnych previnení sa nedopustil, keďže notárovi zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva povinnosť fakticky preverovať, či sú splnené podmienky vydržania. Nemohol odmietnuť spísať notárske zápisnice, pretože pokiaľ „žiadateľ predloží potrebné vyhlásenia a vyjadrenia a uvedie, že splnil podmienky vydržania podľa Občianskeho zákonníka, nemôže notár spochybňovať to, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol“. K prvým trom skutkom, ktoré mu boli kladené za vinu, uviedol, že predmetom osvedčovania boli pozemky vo vlastníctve neznámych/nezistených vlastníkov nachádzajúce sa v zastavaných územiach obcí, ktoré sa vyjadrili, že vydaním takýchto osvedčení oprávnené záujmy jednotlivých obcí nebudú dotknuté. K štvrtému

skutku sťažovateľ uviedol, že nešlo o zastúpenie nebohej matky účastníčky osvedčovania, ako to nesprávne chápe najvyšší správny súd, ale o vyhlásenie jednej fyzickej osoby o tom, že k vydržaniu zo strany inej fyzickej osoby, ktorá už zomrela, malo prísť v čase, keď ešte žila, čo bolo bežným postupom, ktorý nebol neznámy ani dovtedajšej rozhodovacej praxi súdov. Sťažovateľ namietol odňatie právomoci komore disciplinárne stíhať notárov. Okrem toho uviedol, že notár nie je oprávnený posudzovať pravdivosť a hodnovernosť vyhlásenia účastníkov osvedčovania a už vôbec nie ich dobromyseľnosť. Poukázal na to, že zo strany žiadnej tretej osoby nebola vznesená námietka proti notárskym zápisniciam, pričom ich vydaním zabezpečil „*stabilitu vzťahov v regióne*“.

8. Po vykonaní dokazovania výsluchom účastníkov konania a prečítaním listín nachádzajúcich sa v disciplinárnom spise považoval najvyšší správny súd za preukázané, že sťažovateľ, ktorý pri vydávaní osvedčení vychádzal predovšetkým z vyhlásení účastníkov overovania o pokračovaní v dobromyseľnej držbe nehnuteľností, čo sa týka prvých troch skutkov, z vyhlásenia účastníčky osvedčovania o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zo strany jej nebohej matky v čase, keď ešte žila, čo sa týka štvrtého skutku, ako aj z vyjadrení jednotlivých obcí, v katastrálnom území ktorých sa nehnuteľnosti nachádzajú, na ktoré sa spoľahol, sa skutkami podrobne opísanými v bodoch 25 až 28 napadnutého rozhodnutia dopustil disciplinárnych previnení, za čo mu uložil disciplinárne opatrenie uvedené vo výroku jeho rozhodnutia. Disciplinárny senát s poukazom na znenie § 36 ods. 1 Notárskeho poriadku, podľa ktorého notár je povinný postupovať pri notárskej činnosti s odbornou starostlivosťou; notár je povinný odmietnuť vykonať požadovaný úkon, ak je zjavné, že úkon odporuje zákonu, obchádza zákon, prieči sa dobrým mravom, alebo ak vykonanie úkonu osobitný zákon zveril inému orgánu verejnej moci, konštatoval, že notár musel pred osvedčením vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu formou notárskej zápisnice podľa § 63 ods. 1 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020 s odbornou starostlivosťou preskúmať, či vyhlásenie účastníka osvedčovania obsahuje opis takých okolností, ktoré boli spôsobilé založiť jeho dobromyseľnú držbu v zmysle § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka tak, ako ich vykladá judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2015, R 74/2015), resp. ústavného súdu (II. ÚS 484/2015). V opačnom prípade bol notár povinný odmietnuť spísanie notárskej zápisnice, čo sťažovateľ vo vzťahu k prvým trom skutkom neurobil (body 30, 31, 32 a 35 napadnutého rozhodnutia). Sťažovateľ neodmietol spísanie notárskej zápisnice ani vo vzťahu k štvrtému skutku, kde najvyšší správny súd s poukazom na znenie § 63 ods. 2 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020, podľa ktorého účastník osvedčovania nemohol urobiť vyhlásenie podľa odseku 1 v zastúpení, navyše konštatoval, že takéto osvedčenie bolo možné vydať iba osobe žijúcej, teda žijúcemu účastníkovi osvedčovania robiacemu vyhlásenie o splnení podmienok vydržania (body 33 a 36 napadnutého rozhodnutia). S uvedeným záverom väčšiny disciplinárneho senátu sa nestotožnil jeden prísediaci sudca disciplinárneho senátu, čo podrobne odôvodnil vo svojom odlišnom stanovisku k napadnutému rozhodnutiu s tým, že uvedené nič nemení na tom, že aj v tomto prípade mal sťažovateľ spísanie notárskej zápisnice odmietnuť, keďže z podaného vyhlásenia bolo zrejmé, že na podklade skutkových okolností danej veci nemohla vzniknúť oprávnená držba následne vedúca k vydržaniu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakuje, že ako notár nemal povinnosť fakticky preverovať, či sú splnené podmienky vydržania, ani odmietnuť spísať notárske zápisnice, pričom s poukazom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Grosam (súdny exekútor) proti Českej republike z 23. júna 2022 (sťažnosť č. 19750/13), ktorý považuje za aplikovateľný na jeho prípad, namieta, že výrokové vety rozhodnutia najvyššieho správneho súdu týkajúce sa skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu, nezodpovedajú skutkovej vete v disciplinárnom návrhu ministerky spravodlivosti, a teda napadnuté rozhodnutie nie je náležite odôvodnené. Okrem toho namieta, že najvyšší správny súd nemá právomoc rozhodovať o disciplinárnych previneniach notárov na úkor odňatého práva komory vyvodzovať disciplinárnu zodpovednosť voči vlastným členom, ako aj to, že pokuty uložené notárom za ich disciplinárne previnenia sú príjmami štátneho rozpočtu, a nie komory.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 49 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho správneho súdu č. k. 32 D 13/2022-115 z 24. januára 2023 (body 6 až 8), ktoré považuje za nedostatočne odôvodnené vo vzťahu ku skutkom, ktoré sú mu kladené za vinu (bod 9).

11. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

12. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Súčasťou obsahu tohto základného práva je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Aj preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

13. Rovnako EŠLP stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú, ako aj špecifické odpovede na pre rozhodnutie rozhodujúce argumenty (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999), (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepopiera, že ako notár v konkrétnych dňoch roku 2020 formou notárskych zápisníc osvedčil vyhlásenia účastníkov osvedčovania o vydržaní vlastníckeho práva ku konkrétne špecifikovaným nehnuteľnostiam – pozemkom umiestneným v zastavanom území štyroch obcí.

15. K námietke sťažovateľa, že „ako notár nemal povinnosť fakticky preverovať, či sú splnené podmienky vydržania, ani odmietnuť spísať notárske zápisnice“, ústavný súd považuje za potrebné dať do pozornosti čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a § 124 Občianskeho zákonníka upravujúce vlastnícke právo, jeho užívanie, ako i to, že všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana a že majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

16. Skutočnosť, že ide o pozemky neznámych/nezistených vlastníkov, neznamená, že k nim nie je reálne možné usporiadať práva. Smrť fyzickej osoby je v majetkových veciach právnou skutočnosťou, s ktorou sa spája univerzálna sukcesia podľa § 460 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Dedičstvo sa síce nadobúda smrťou poručiteľa, avšak princíp ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva sa prejavuje v tom, že dedičstvo musí byť súdom (predtým štátnym notárstvom) prejednané a vyporiadané. Podľa rozhodnutia súdu (štátneho notárstva) o dedičstve sa nadobúda dedičstvo s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa (R 30/1993).

17. Vydržanie patrí k všeobecným originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva dlhodobou držbou oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom; podrobnosti upravujú ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka.

18. Notársky poriadok v znení účinnom do 31. októbra 2020 v § 63 ods. 1 ustanovoval, že osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa vydáva formou notárskej zápisnice. Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní muselo okrem všeobecných náležitostí notárskej zápisnice (§ 47) obsahovať:

a) vyhlásenie účastníka, že splnil podmienky vydržania podľa osobitného predpisu, najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie a nepretržitosť držby. K vyhláseniu účastník dokladal

1. vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady; pravosť podpisu osôb na vyjadrení musela byť úradne osvedčená,

2. vyjadrenie obce, v ktorej katastrálnom území sa nehnuteľnosť nachádza, že vznikom vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nie sú dotknuté jej oprávnené záujmy...

b) označenie dôkazov, ktoré boli notárovi predložené na potvrdenie osvedčovaných skutočností,

c) uvedenie dňa, ktorým účastník nadobudol vydržaním vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu (odsek 1).

19. Účastník osvedčovania nemohol urobiť vyhlásenie podľa odseku 1 v zastúpení (§ 63 ods. 2 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020). Ak obec vo svojom vyjadrení podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu dotknuté záujmy neoznačila alebo sa nevyjadrila do troch mesiacov od doručenia žiadosti o vyjadrenie, malo sa za to, že záujmy obce nie sú dotknuté (§ 63 ods. 3 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020).

20. Z uvedeného vyplýva, že pre vydanie osvedčenia vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu museli byť splnené hmotnoprávne predpoklady, a to spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet vydržania, nadobudnutie oprávnenej držby a dobromyseľnosť držby, oprávnenosť držby a uplynutie vydržacej doby (§ 134 Občianskeho zákonníka), ako aj procesné predpoklady (§ 63 v spojení s § 47 Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020).

21. Podľa odbornej právnickej literatúry k danej problematike „notár pri spísaní notárskej zápisnice, ktorej obsahom je vyhlásenie oprávneného držiteľa, nepotvrďuje skutočnosti, ktoré oprávnený držiteľ vyhlasuje, a teda nie je povinný ani oprávnený vykonávať šetrenie, či údaje uvádzané účastníkom úkonu zodpovedajú skutočnosti. Na druhej strane však samotné postavenie notára (§ 2 Notárskeho poriadku) a všeobecná povinnosť postupovať pri notárskej činnosti s odbornou starostlivosťou (§ 36 Notárskeho poriadku) predpokladajú, že notár poučí účastníka o okolnostiach oprávnenej držby, zhodnotí okolnosti držby uvádzané účastníkom a pokiaľ tieto zjavne neodôvodňujú oprávnenosť držby (napr. detencia namiesto oprávnenej držby, nespôsobilý predmet vydržania a pod.), je povinný odmietnuť spísať notársku zápisnicu obsahujúcu osvedčenie vyhlásenia o vydržaní... Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní musí obsahovať všeobecné náležitosti notárskej zápisnice (§ 47 Notárskeho poriadku). V notárskej zápisnici ďalej notár spíše vyhlásenie účastníka o okolnostiach týkajúcich sa dobromyseľnosti držiteľa, začatia, trvania a nepretržitosti držby takým spôsobom, aby z vyhlásenia účastníka obsiahnutého v notárskej zápisnici bolo zrejmé, že došlo k naplneniu hmotnoprávnych predpokladov nadobudnutia vlastníctva k predmetu držby vydržaním. Obsahom vyhlásenia dobromyseľného držiteľa nemôže byť len samotné konštatovanie dobromyseľnosti jeho držby, ale notárska zápisnica musí obsahovať konkrétne okolnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že oprávnený držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že nehnuteľnosť je jeho vlastníctvom. Podstatnou okolnosťou, ktorú je potrebné v notárskej zápisnici uviesť, je začatie oprávnenej držby, ktoré je odvodené od nadobúdacieho titulu. Tým je právny úkon (zmluva, reálna del'ba), prípadne právna skutočnosť (smrť poručiteľa v prípade, ak oprávnený držiteľ vykonáva dr'žbu ako domnelý dedič) alebo rozhodnutie správneho orgánu (prídelová listina). V každom prípade musí ísť o taký titul, ktorý v držiteľovi objektívne mohol vyvolať jeho vnútorné presvedčenie o tom, že je vlastníkom nehnuteľnosti... Notár v notárskej zápisnici obsahujúcej osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vždy osvedčuje len vyhlásenie oprávneného držiteľa, v notárskej zápisnici neosvedčuje ani nekonštatuje, že oprávnený držiteľ je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorú mal v oprávnenej dr'žbe. Rovnako notár v notárskej zápisnici obsahujúcej osvedčenie vyhlásenia o vydržaní neosvedčuje skutočnosť, že osoba účastníka je oprávneným držiteľom (§ 56 Notárskeho poriadku). Notár spisuje notársku zápisnicu obsahujúcu osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vždy s oprávneným držiteľom. Novela Notárskeho poriadku č. 267/2015 Z. z. explicitne vylúčila akúkoľvek možnosť, aby vyhlásenie o vydržaní vlastníckeho

práva k nehnuteľnosti do notárskej zápisnice uskutočnil zástupca oprávneného držiteľa. Oprávnený držiteľ musí vyhlásenie o vydržaní vykonať pred notárom osobne, nemôže na takýto úkon splnomocniť žiadnu inú osobu vrátane advokáta. Podľa dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu novely Notárskeho poriadku č. 267/2015 Z. z. má vylúčenie možnosti uskutočniť vyhlásenie o vydržaní do notárskej zápisnice prostredníctvom zástupcu prispieť k istote právnych vzťahov a predchádzať sporom do budúcnosti.“. (k tomu napr. *Valová, K. a kol.* Notársky poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2016. s. 296 – 313.).

22. Osvedčenie vyhlásenia účastníkov osvedčovania o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam notárom bolo podkladom na vklad vlastníckeho práva účastníkov osvedčovania do katastra nehnuteľností v časti ■ Vlastníci a iné oprávnené osoby z práva k nehnuteľnosti.

23. Notársky poriadok v znení účinnom do 31. októbra 2020 neupravoval možnosť napadnutia osvedčenia vyhlásenia účastníkov osvedčovania o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam opravnými prostriedkami. Ochrany práv a oprávnených záujmov sa mohli ich nositelia (fyzické osoby, právnické osoby, resp. štát) domáhať prostredníctvom žalôb, kde by súdom museli preukázať, že neboli splnené zákonné predpoklady na vydanie takéhoto osvedčenia a oni o svoje vlastnícke právo neprišli.

24. Je všeobecne známe, že v Slovenskej republike sa vydržanie postupom podľa § 63 Notárskeho poriadku účinného (až) do 30. apríla 2021 natoľko zneužívalo, až sa vláda Slovenskej republiky rozhodla predložiť na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v ktorom sa okrem zlepšenia prístupu k spravodlivosti zaviazala zmeniť (aj) spôsob deklarovania vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu tak, aby bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva za súčasného zachovania princípu právnej istoty. Dňa 27. januára 2021 národná rada uvedený vládny návrh zákona schválila pod č. 68/2021 Z. z. a po podpise prezidentkou Slovenskej republiky nadobudol účinnosť 1. mája 2021. Novela celkovo zrušila § 63 Notárskeho poriadku a úplne vyňala osvedčovanie vyhlásení o vydržaní z činnosti notárov. Po novom konanie o potvrdení vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo konanie o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu upravujú ustanovenia § 359a a nasl. CMP, pričom je plne v právomoci súdu, v ktorého obvode sa tá-ktorá nehnuteľnosť nachádza.

25. Neobstojí preto tvrdenie sťažovateľa, že nemal povinnosť odmietnuť spísať notárske zápisnice, resp. odmietnuť vykonať požadovaný úkon, keďže bolo zjavné, že okolnosti uvádzané účastníkmi osvedčovania neodôvodňovali oprávnenosť držby.

26. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa výrokovej vety napadnutého rozhodnutia, jeho odôvodnenia, ako aj právomoci najvyššieho správneho súdu ústavný súd konštatuje, že disciplinárne konanie vo veciach notárov (aj sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov) upravujú § 13 až § 39 DSP. Účelom disciplinárneho konania je posúdiť a rozhodnúť o disciplinárnej zodpovednosti osoby, voči ktorej je disciplinárne konanie vedené. Disciplinárnu zodpovednosť, disciplinárne previnenia a disciplinárne opatrenia upravujú osobitné predpisy (§ 2 ods. 1 a 2 DSP), medzi ktoré patrí aj Notársky poriadok.

27. Štátny dohľad na činnosťou notárov v roku 2020 vykonávalo a aj v súčasnosti vykonáva výlučne ministerstvo spravodlivosti (§ 89 ods. 1 Notárskeho poriadku účinného do 31. októbra 2020, ako aj Notárskeho poriadku), a nie komora. V tomto kontexte námietke sťažovateľa, že najvyšší správny súd nemá právomoc rozhodovať o disciplinárnych previneniach notárov na úkor odňatého práva komory vyvodzovať disciplinárnu zodpovednosť voči vlastným členom, chýba zákonný podklad.

28. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší správny súd vo výroku napadnutého rozhodnutia naformuloval skutkovú vetu tak, že z nej jasne a zrozumiteľne vyplýva, akým konkrétnym konaním sťažovateľa (ako notára) a za akých konkrétnych okolností došlo k spáchaniu viacnásobného disciplinárneho previnenia (t. j. zavineného závažného a opätovného porušenia povinností pri výkone činnosti notára), za čo mu uložil konkrétne disciplinárne opatrenie [§ 91 ods. 1 a ods. 3 písm. b) Notárskeho poriadku účinného do 31. októbra 2020 v spojení s § 41 ods. 1 Trestného zákona].

29. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho správneho súdu obsahuje úplný (podrobný) popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty uvedeného disciplinárneho previnenia. Najvyšší správny súd nebol viazaný skutkovým stavom, ako ho opísala (zistila) ministerka spravodlivosti v disciplinárnom návrhu (bod 2 napadnutého rozhodnutia najvyššieho správneho súdu), po vykonaní dokazovania však dospel k názoru, že skutky, ktoré boli sťažovateľovi kladené za vinu, sa stali v podstate tak, ako ich opísala ministerka spravodlivosti v disciplinárnom návrhu.

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepopiera, že využil svoje právo vyjadriť sa k disciplinárnemu návrhu, ako aj ku skutočnostiam, ktoré boli predmetom dokazovania na ústnom pojednávaní konanom 14. novembra 2022.

31. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na rozsudok ESLP vo veci Grosam (súdny exekútor) proti Českej republike z 23. júna 2022 (sťažnosť č. 19750/13), ústavný súd ho nepovažuje za aplikovateľný na prípad sťažovateľa, keďže právna úprava disciplinárneho konania vo veciach sudcov, prokurátorov, súdnych exekútorov a notárov, ako aj zloženia disciplinárnych senátov v Slovenskej republike a Českej republike nie je totožná, pričom inšpirácia zákonodarcu (Národnej rady Slovenskej republiky) právnou úpravou disciplinárneho konania iného štátu nepredstavuje právne významnú skutočnosť, ktorou by sa mal zaoberať. Je pravdou, že uvedený rozsudok ESLP bol považovaný za prelomový, pretože v podstate konštatoval, že „český systém kárných řízení se soudci, státními zástupci a exekutory je vadný“. Ako na právne nie nevýznamnú skutočnosť však možno poukázať na to, že k uvedenému rozsudku ESLP pripojili spoločné odlišné stanovisko jeho traja sudcovia, vyslovivac názor, že ESLP týmto rozsudkom sám vybočil z roly nestranného arbitra v sporoch, ktoré sú mu predkladané, čo v konečnom dôsledku môže mať negatívny dopad na dodržiavanie zásad (princípov) právneho štátu, a ESLP v novembri 2022 oznámil, že prípad Grosam (súdny exekútor) proti Českej republike znovu prejedná veľká komora ESLP. Veľká komora ESLP rozsudkom z 1. júna 2023 vo veci Grosam nanovo rozhodla tak, že odmietla sťažovateľovu sťažnosť v celom rozsahu; akákoľvek vecná argumentácia z rozsudku malej komory sa tým stala nepodstatná.

32. V tejto súvislosti nemožno opomenúť, že disciplinárny súdny poriadok je súčasťou reformných zámerov v oblasti justície na účel obnovy dôvery občanov v právny štát. Jeho prijatím zákonodarca sledoval zjednotenie procesných pravidiel disciplinárneho konania pre viaceré právnické povolania, pričom disciplinárnu právomoc zveril do rúk sudcom z povolania spolu s reprezentantmi stavu, ktorého je disciplinárne stíhaný členom (prísediacími), v pomere 3 : 2, čo by malo zaručiť potrebnú transparentnosť disciplinárneho konania a výrazne upevniť reprezentatívnosť a legitimitu členov disciplinárneho senátu.

33. Námietke sťažovateľa, že pokuty uložené notárom za ich disciplinárne previnenia sú príjmami štátneho rozpočtu, a nie komory, chýba zmysluplné prepojenie na obsah práv, ktorých porušenie namietal v ústavnej sťažnosti.

34. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia zistil, že najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (Občianskeho zákonníka, Notárskeho poriadku v znení účinnom do 31. októbra 2020 a disciplinárneho súdneho poriadku), ktorými by poprel ich účel a význam. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho správneho súdu nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnuté rozhodnutie nereflektovalo ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu vecí a rozhodnutie o disciplinárnom návrhu.

35. V danom prípade nič nenasvedčuje ani tomu, že by sťažovateľ v disciplinárnom konaní nemal možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať také dôkazy, ktoré by sa z hľadiska záverov najvyššieho správneho súdu javili ako právne významné pre oslobodenie sťažovateľa spod disciplinárneho návrhu (§ 34 ods. 2 DSP).

36. Medzi rozhodnutím najvyššieho správneho súdu a obsahom základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 49 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 141 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 8.júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu